

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

СПРАВА “БУРЯК ПРОТИ УКРАЇНИ”

(Заява № 1866/04)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

19 лютого 2009 року

Це рішення стане остаточним за обставин, викладених у п. 2 статті 44 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Буряк проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

п. Пеер Лоренцен (Peer Lorenzen), *Голова*,

п. Райт Маруст (Rait Maruste),

п. Карел Юнгвірт (Karel Jungwiert),

пані Ренате Ягер (Renate Jaeger),

п. Марк Віллігер (Mark Villiger),

пані Миряна Лазарова-Трайковська (Mirjana Lazarova Trajkovska), *судді*,

п. Станіслав Шевчук (Stanislav Shevchuk), *суддя ad hoc*,

та пані Клаудія Вестердік (Claudia Westerdiek), *секретар секції*,

після обговорення за зачиненими дверима 27 січня 2009 року,

вносить таке рішення, що було прийняте в той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена за заявою № 1866/04, поданою проти України до Суду відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянкою України пані Буряк Марією Семенівною (далі — заявниця) 18 листопада 2003 року.

2. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженим — п. Ю. Зайцевим.

3. 6 грудня 2007 року Голова п'ятої секції вирішив направити заяву Уряду. Відповідно до положень пункту 3 статті 29 Конвенції він також вирішив розглядати питання щодо прийнятності та суті заяви одночасно.

ЩОДО ФАКТІВ

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявниця народилась у 1941 році та проживає в селі Шелудьківка Харківської області, Україна.

5. Мати заявниці володіла земельною ділянкою та старим будинком. У невизначену дату на цій ділянці заявниця розпочала зведення нового будинку без оформлення дозволу на будівництво та необхідної документації. 25 квітня 1995 року мати заявниці померла. Незадовго до її смерті земельна ділянка та старий будинок за договором дарування перейшли до пана Е. Ц.

6. 29 липня 1997 року заявниця подала цивільні позови до пана Е. Ц. (далі — відповідач), Шелудьківської сільської ради (далі — сільська рада) та до Зміївської державної нотаріальної контори (далі — нотаріальна контора) про визнання недійсним договору дарування, визнання права власності на недобудований будинок та скасування рішення сільської ради, яким остання відмовила заявниці у виділенні земельної ділянки, на якій вона розпочала зазначене вище будівництво.

7. 12 квітня 2002 року Зміївський міський суд Харківської області відхилив позов заявниці про визнання недійсним договору дарування та скасування рішення сільської ради. Суд також закрити провадження за позовом заявниці стосовно незакінченого будівництва. Заявниця подала апеляційну скаргу.

8. 17 липня 2002 року апеляційний суд Харківської області (далі — апеляційний суд) частково відмінив рішення. Апеляційний суд розглянув позов заявниці стосовно встановлення її права власності на об'єкт незавершеного будівництва та відхилив його, оскільки заявниця вела будівничі роботи без необхідних дозволів. Решту рішення апеляційний суд залишив без змін.

9. 13 серпня 2002 року заявниця подала касаційну скаргу. 3 грудня 2002 року Верховний Суд залишив касаційну скаргу заявниці без руху, оскільки вона не відповідає вимогам, передбаченим законом.

10. 15 січня 2003 року заявниця усунула недоліки та знову подала свою касаційну скаргу. 3 вересня 2003 року Верховний суд відмовив заявниці в задоволенні касаційної скарги.

11. Згідно із наданими Урядом матеріалами, відповідно до компетенції Суду *ratione temporis*, у ході провадження одинадцять з тридцяти слухань, що відбулися, були перенесені через неявку відповідача та два за його клопотанням про перенесення судового засідання. Два засідання було перенесено через неявку відповідача та представника нотаріальної контори. Національними судами не було здійснено жодних заходів для забезпечення присутності відповідача в суді. Одне засідання було перенесено через неявку представника сільської ради. Три засідання було перенесено за клопотаннями заявниці про відкладення засідання та три через неявку адвоката заявниці.

12. Більшість засідань були призначені з інтервалом від кількох днів до двох місяців. У періоди з 8 липня 1998 року до 11 травня 1999 року, з 18 серпня 1999 року до 12 січня 2000 року, з 1 червня до 15 жовтня 2001 року не було призначено жодного засідання.

ЩОДО ПРАВА

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ

13. Заявниця скаржилась на те, що тривалість провадження у її справі була несумісною з вимогою «розумного строку», передбаченою у пункті 1 статті 6 Конвенції, яка передбачає наступне:

«Кожен має право на ... розгляд його справи упродовж розумного строку ... судом, ..., який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру...»

A. Щодо прийнятності

14. Суд зазначає, що скарга заявниці не є очевидно необґрунтованою у значенні пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вона не є непринятною з будь-яких інших підстав. Отже, вона має бути визнана прийнятною.

B. Щодо суті

1. Заяви сторін

15. Уряд стверджував, що заявниця та відповідач сприяли тривалості провадження та що держава не може бути відповідальною за їх поведінку. Зокрема, він доводив, що провадження було затягнуто на 2 роки через численні неявки відповідача до суду. Він також стверджував, що сторони сприяли певним затримкам у провадженні, оскільки вони заявляли клопотання про виклик свідків, про надання додаткових документів та про перенесення судових засідань, а також вони оскаржували рішення до судів вищої інстанції.

16. Заявниця не погоджувалась.

2. Період, який слід взяти до уваги

17. Заявниця подала позов до суду 29 липня 1997 року; проте компетенція Суду *ratione temporis* охоплює лише період після 11 вересня 1997 року, коли Конвенція набула чинності для України. Однак, оцінюючи розумність тривалості провадження після 11 вересня 1997 року, потрібно взяти до уваги стан провадження на той час (див. «*Мілошевіч проти колишньої «Югославської Республіки Македонія» (Milošević v. the former Yugoslav Republic of Macedonia)*», № 15056/02, п. 21, 20 квітня 2006 року).

18. Період, який слід взяти до уваги, скінчився 3 вересня 2003 року. Таким чином, провадження тривало майже шість років у судах трьох інстанцій.

3. Розумність тривалості провадження у національних судах

19. Суд повторює, що розумність тривалості провадження має оцінюватись в світлі обставин справи та у відповідності до наступних критеріїв: складність справи, поведінка заявника та відповідних державних органів, а також важливість предмета спору для заявника (див., серед іншого, рішення у справі «Фрідлендер проти Франції» (*Frydlender v. France*), [GC] № 30979/96, п. 43, ЄСПЛ 2000-VII).

20. Суд погоджується з Урядом в тому, що заявниця в певній мірі сприяла тривалості провадження, заявляючи клопотання про перенесення засідань, виклик свідків та надання додаткових документів та оскаржуючи рішення до судів вищої інстанції. Однак заявниця не може бути визнана головним чином відповідальною за надмірну тривалість провадження у даній справі.

21. Суд зазначає, що відповідач затягнув провадження на період більше двох років, оскільки він неодноразово не з'являвся до суду. Відповідальність за ці періоди затримки можна покласти на державні органи, оскільки вони не вжили відповідних заходів для забезпечення присутності відповідача в суді (див. «Головка проти України» (*Golovko v. Ukraine*), № 39161/02, п. 62, 1 лютого 2007 року). Суд також звертає увагу на три істотні інтервали між призначеними судовими засіданнями, які разом склали один рік та сім місяців (див. вищенаведений пункт 12). Уряд не надав жодного пояснення цим інтервалам. Зрештою, Суд звертає увагу на те, що касаційна скарга заявниці не розглядалася Верховним Судом протягом восьми місяців (див. вищенаведений пункт 10).

22. Отже мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

II. ІНШІ СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ КОНВЕНЦІЇ

23. Заявниця скаржилась за пунктом 1 статті 6 Конвенції на результат провадження у її справі. Вона також стверджувала, що судді національних судів не були неупередженими та незалежними.

24. Уважно дослідивши зауваження заявниці, виходячи із сукупності наявних матеріалів, Суд не встановив в тій мірі, в якій він є повноважним вивчати заявлені скарги, жодних ознак порушення прав і свобод, гарантованих Конвенцією.

25. Таким чином, відповідно до пунктів 3 та 4 статті 35 Конвенції ця частина заяви має бути визнана неприйнятною як очевидно необґрунтована.

III. ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

26. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію».

A. Шкода

27. Заявниця вимагала 10 000 євро відшкодування моральної шкоди.

28. Уряд оскаржив цю вимогу.

29. Суд вважає, що заявниця зазнала моральної шкоди. Оцінюючи на засадах справедливості, Суд присуджує їй 600 євро з цього приводу.

B. Судові витрати

30. Заявниця не висунула жодних вимог щодо відшкодування судових витрат. Таким чином, Суд з цього приводу нічого не присуджує.

C. Пеня

31. Суд вважає належним призначити пеню виходячи з розміру граничної позичкової ставки Європейського центрального банку плюс три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

- 1.** *Оголошує* скаргу стосовно надмірної тривалості провадження прийнятною, а решту скарг у заяві — неприйнятними.
- 2.** *Постановляє*, що у цій справі мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.
- 3.** *Постановляє*, що:
  - (a) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити заявниці 600 (шістсот) євро відшкодування моральної шкоди плюс будь-який податок, який може бути стягнуто. Ця сума має бути конвертована у національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
  - (b) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на вищезазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсоткових пункти.
- 4.** *Відхиляє* решту вимог заявниці щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою і повідомлено у письмовій формі 19 лютого 2009 року згідно з пунктами 2 та 3 Регламенту Суду.

К. ВЕСТЕРДІК
Секретар секції

П. ЛОРЕНЦЕН
Голова секції